

**Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Сергій ВОЛОЩУК

**Програма співбесіди
з предмету «Українська мова»
для вступників на основі повної загальної середньої
освіти (11 класів) та освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований
робітник» для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового
молодшого бакалавра**

Ужгород 2023

Укладачі: Інна ШАРКАНЬ, викладач української мови та літератури, спеціаліст першої категорії.

Ірина ПОП, викладач української мови та літератури, спеціаліст другої категорії.

РОЗРОБЛЕНО ТА СХВАЛЕНО

цикловою комісією європейських мов
протокол № 4 від 14.04.2023

Голова циклової комісії Ярослава БАРЗУЛІ

РОЗГЛЯНУТО

Приймальною комісією ВСП «УТЕФК ДТЕУ»

протокол № 3 від 18.04.2023

Пояснювальна записка

Програму розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови, здобутих на основі повної загальної середньої освіти з урахуванням чинних програм з української мови для 5-11 класів.

Метою проведення вступної співбесіди є визначення рівня володіння абітурієнтами фонетичними, орфоепічними, орфографічними, лексичними, фразеологічними, морфологічними, синтаксичними, пунктуаційними та стилістичними нормами сучасної української літературної мови.

Варіанти завдань для вступної співбесіди передбачають відповіді на два теоретичні питання, синтаксичний розбір речення та три тестові завдання закритої форми з одним варіантом відповіді.

Зміст програми

Матеріал програми з української мови підготовлено за такими розділами:

- Фонетика і графіка.
- Орфоепія.
- Орфографія.
- Лексика і фразеологія.
- Морфологія.
- Синтаксис і пунктуація.
- Стилїстика.

Для успішного складання вступної співбесіди з української мови рекомендовано вивчити теоретичний матеріал за такими темами:

1. Лексичне значення слова (пряме і переносне). Омоніми, синоніми, антоніми.
2. Пароніми. Стилїстично нейтральні та забарвлені слова. Типові лексичні помилки, способи їх уникнення.

3. Ознаки фразеологізмів. Джерела фразеологізмів. Фразеологічні синоніми, антоніми.

4. Типи звуків за співвідношенням голосу і шуму, за місцем творення.

5. Співвідношення звуків і букв. Слова з літерою Г. Буквосполуки ЙО, ЬО. Фонетична транскрипція.

6. Уподібнення приголосних звуків.

7. Чергування приголосних і голосних звуків. Евфонічні чергування.

8. Склад. Наголос. Перенесення слів із рядка в рядок.

9. Спрощення в групах приголосних.

10. Правопис ненаголошених голосних.

11. Вживання апострофа.

12. М'який знак у власне українських словах та словах іншомовного походження.

13. Подвоєння приголосних.

14. Правопис префіксів і суфіксів.

15. Велика літера.

16. Будова слова. Спільнокореневі слова. Основа і закінчення слова.

Способи словотворення.

17. Частини мови. Принципи їх виділення.

18. Іменник як частина мови. Рід іменника.

19. Число іменника. Узгодження іменників із числівниками.

20. Відмінки, відміни, групи іменників.

21. Особливості відмінкових закінчень іменників: однина і множина.

22. Творення й відмінювання імен по батькові. Відмінювання прізвищ.

23. Правопис складних іменників.

24. Прикметник як частина мови. Розряди прикметників за значенням.

25. Тверда і м'яка групи прикметників. Суфікси *-ов-*, *-ев-* (*-єв-*) у прикметниках.

26. Ступені порівняння прикметників.

27. Написання прикметників разом, з дефісом, окремо.

28. Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням і будовою.
29. Відмінювання кількісних числівників.
30. Відмінювання порядкових числівників.
31. Правильне позначення часу.
32. Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням.
33. Відмінювання займенників. Правопис займенників.
34. Дієслово як частина мови. Форми дієслова.
35. Вид і спосіб дієслова. Правильні форми наказового способу.
36. Дієвідмінювання. Правильні закінчення дієслів.
37. Дієприкметник як форма дієслова. Активні й пасивні дієприкметники. Неправильні форми дієприкметників, способи їх уникнення.
38. Правопис дієприкметників.
39. Дієприслівник як форма дієслова.
40. Прислівник як частина мови. Прислівники і сполучення інших частин мови.
41. Правопис прислівників, прислівникових суфіксів.
42. Службові частини мови, їх розрізнення. Прийменник.
43. Сполучник як частина мови, групи сполучників за значенням. Правопис сполучників.
44. Частка як частина мови, розряди часток за значенням. Правопис часток.
45. Написання НЕ з різними частинами мови.
46. Словосполучення. Типи зв'язку в словосполученні. Типові помилки в керуванні дієслів.
47. Речення як одиниця синтаксису. Типи речень.
48. Члени речення: загальна характеристика. Підмет.
49. Присудок, форми його вираження.
50. Поширені й непоширені речення.

51. Тире між підметом і присудком.
52. Додаток.
53. Означення. Прикладка як різновид означення.
54. Обставина.
55. Односкладне речення. Види обставин.
56. Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення. Однорідні й неоднорідні означення.
57. Типові помилки у вживанні однорідних членів.
58. Розділові знаки при однорідних членах речення.
59. Речення з відокремленими членами. Відокремлені додатки.
60. Відокремлені означення. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки при дієприкметниковому звороті.
61. Відокремлена прикладка.
62. Відокремлена обставина. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки.
63. Порівняльний зворот.
64. Відокремлені уточнювальні члени речення.
65. Вставні і вставлені конструкції. Звертання.
66. Складне речення. Типи складних речень.
67. Складносурядне речення. Типи складносурядних речень.
68. Розділові знаки в складносурядному реченні.
69. Складнопідрядне речення. Засоби зв'язку в складнопідрядному реченні.
70. Типи складнопідрядних речень. Речення з підрядними означальними та з'ясувальними.
71. Речення з підрядними обставинними.
72. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.
73. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
74. Безполучникове складне речення. Розділові знаки в безполучниковому реченні.

75. Складні речення з різними видами зв'язку.
76. Пряма мова. Діалог. Розділові знаки при прямій мові та діалозі.
77. Цитати. Непряма мова.
78. Стилї мовлення.

Взірець картки з питаннями для усної співбесіди

I. Які іменники не належать до жодної з відмін?

II. Односкладне речення. Типи односкладних речень.

III. Прочитайте речення. Зробіть синтаксичний розбір: підкресліть члени речення; визначте тип речення (за кількістю граматичних основ – просте чи складне; якщо речення складне, то визначте тип складного; охарактеризуйте кожну частину складного речення: двоскладне/односкладне, поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/неускладнене), поставте й поясніть розділові знаки.

Ні зір ні сонця ні весни без краю рідного немає (Олександр Олесь).

IV. Оберіть правильну відповідь у тестових завданнях.

1. Звук [з] є в кожному слові рядка

А подзвонити, завтра, з'єднувати

Б айсберг, визирати, знову

В зірка, дзюдоїст, зозуля

Г заїжджати, зяблик, зерно

2. Літеру *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

А чов..н, одгр..міти, добр..во

Б забл..щало, оз..ратися, див..на

В т..хес..нький, бр..ніти, хр..стини

Г к..рпатий, заруч..ний, летов..ще

3. Допущено помилки в правописі особових закінчень дієслів у рядку

А колишемо, хочуть, скажеш, плачете

Б бачать, бажаєш, пишеш, косите

В колять, спізнися, дасиш, їсиш

Г біжимо, бродиш, робімо, можеш

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

для вступників на основі ПЗСО та КР

Індивідуальна усна співбесіда (ІУС) з української мови проводиться відповідно до Програми співбесіди для вступників на основі повної загальної середньої освіти (11 класів) та освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра.

Під час співбесіди вступники мають відповісти на питання й виконати завдання різного рівня складності.

1. Перший рівень містить коротке питання теоретичного характеру, яке потребує конкретної відповіді та передбачає загальне орієнтування в мовознавчій термінології, знання й уміння щодо визначення певних мовних явищ, можливість простими реченнями розповісти про певне теоретичне поняття. Завдання цього рівня оцінюється:

0 балів – вступник не зміг відповісти на питання;

1 бал – вступник має певне поняття, але слабо орієнтується у питанні;

1,5 бала – вступник загалом відповів на питання, але припустився незначних помилок.

За повну правильну відповідь передбачено **2 бали**.

2. Другий рівень передбачає розгорнуту відповідь на питання, що визначає володіння теоретичним матеріалом згідно з програмою.

0 балів – відсутність відповіді або відповідь не має жодного стосунку до поставленого питання; інформація, наведена у відповіді, некоректна або не відповідає темі питання.

0,5 бала – відповідь містить певну інформацію, яка стосується теми питання, але не показує достатнього розуміння теоретичного матеріалу; у мовленні абітурієнта є грубі граматичні помилки, які перешкоджають розумінню змісту відповіді.

1 бал – відповідь переважно стосується теми питання, але містить помилки або чітко простежується неповне розуміння теоретичного

матеріалу; у мовленні абітурієнта є граматичні помилки, але загальний зміст відповіді зрозумілий.

1,5 бала – відповідь частково правильна, але є прогалини в розумінні теоретичного матеріалу; можуть бути незначні помилки в мовленні абітурієнта.

2 бали – відповідь переважно правильна, але містить певні недоліки або пропуски; допущено незначні мовленнєві помилки, які не впливають на зрозумілість відповіді.

2,5 бала – відповідь майже повністю правильна й демонструє добре розуміння теоретичного матеріалу; мінімальні граматичні помилки в мовленні абітурієнта.

3 бали – відповідь цілком відповідає поставленому питанню та демонструє відмінне розуміння теоретичного матеріалу; повна відповідь без граматичних помилок.

3. Завдання третього рівня передбачає вміння застосувати знання на практиці та включає синтаксичний розбір речення, а також пояснення пунктограм:

- підкреслити члени речення (*1,5 бала*);
- визначити тип речення (за кількістю граматичних основ – просте чи складне; якщо речення складне, то визначити тип складного; характеристика кожної предикативної частини: двоскладне/односкладне, поширене/непоширене, повне/неповне, ускладнене/неускладнене) (*1,5 бала*);
- поставити й пояснити розділові знаки (*1 бал*).

За повну правильну відповідь за всіма аспектами передбачено **4 бали**.

4. Четвертий рівень містить три тестові завдання закритої форми з 1 правильною відповіддю. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Загалом за завдання третього рівня абітурієнт може отримати **3 бали**.

Список рекомендованої літератури

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / Б. Д. Антоненко-Давидович. — К., 1991. — 254 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад, і голов. ред. В. Т. Бусел. — К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. — 1440 с.
3. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник / І. Р. Вихованець. — К.: Либідь, 1993. — 368 с.
4. Зубков М. Г. Сучасний український правопис : комплексний довідник / М. Г. Зубков. — Харків: Весна, 2007. — 368 с.
5. Костенко Л. Вибране / Л. Костенко. — К.: Вид-во художньої літератури «Дніпро», 1989. — 559 с.
6. Марченко О. Д. Українська мова і література. Усе про ЗНО-2010 + тренувальні вправи. — Харків : ФОП Співак В. Л., 2010. — 256 с.
7. Орфографічний словник української мови: Близько 120 000 слів / уклад. С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. — К.: «Довіра», 1994. — 864 с.
8. Орфографічний словник української мови. — 3-є вид. / укл. А.А.Бурячок (відп. ред.). — К.: Наукова думка, 2000. - 400 с.
9. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. / уклад.: М. М. Пещак та ін. — К.: Довіра, 2001. — (Словники України).
10. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика / М. І. Пентилюк. — К., 1994.
11. Полюга Л. М. Словник українських морфем / Л. М. Полюга. — Львів : Світ, 2001. — 448 с.
12. Сікорська З. С. Українсько-російський словотворчий словник / З.С. Сікорська. — К.: Рад. шк., 1985. — 188 с.
13. Словник іншомовних слів / за ред. Л. О. Пустовіт. — К.: Довіра, 2000. — 1017 с.
14. Словник синонімів української мови : В 2 т. / НАН України. Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні. Ін-т української мови / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. — К.: Наукова думка, 1999-2000.
15. Словник української мови / НАН України; Ін-т укр. мови; Всеукр. т-во «Просвіта» імені Тараса Шевченка; Кер. В. В. Німчук та ін. — К.: ВЦ «Просвіта», 2012. — 1320 с.
16. Словник української мови online. Томи 1-9 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://services.ulif.org.ua/expl>
17. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. — 6-е вид., стер. — К.: Вища школа, 2006. — 430 с.

18. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева. — 4-е вид. — К.: Либідь, 2008. — 488 с.
19. Українська без помилок. Говоримо і пишемо правильно. Сучасний довідник з урахуванням останніх змін у правописі і мовленні / укл. О.М. Журенко. — Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. — 512 с.
20. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України; Інститут української мови НАН України.— К.: Наук, думка, 2007. — 288 с.
21. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей) : [монографія]. — 3-є вид., доп. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. — 332 с.
22. Чак С.Д. Складні випадки вживання слів / Є. Д. Чак. — К: Рад. школа, 1984. — 184 с.
23. Шкуратяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс : навч. посіб. / Н. Г. Шкуратяна, С. В. Шевчук. — К.: Вища школа, 2007. — 823 с.
24. Ющук І. П. Українська мова / І. П. Ющук. — К.: Либідь, 2003. — 640 с.